

Terrorismirikoksiin liittyvä tietojenvaihto ja yhteistyö

Euroopan parlamentin suositus Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle terrorismirikoksiin liittyvästä tietojenvaihdosta ja yhteistyöstä (2005/2046(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Antoine Duquesnen ALDE-ryhmän puolesta esittämän ehdotuksen suositukseksi neuvostolle terrorismirikoksiin liittyvästä informaation ja tiedustelutietojen vaihdosta ja yhteistyöstä (B6-0128/2004),
 - ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 25. maaliskuuta 2004 antaman julkilausuman terrorismin torjunnasta,
 - ottaa huomioon Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen I-51 artiklan, joka koskee henkilötietojen suojaa¹,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklan, joka koskee henkilötietojen suoja,
 - ottaa huomioon Euroopan neuvoston yleissopimuksen 108 yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä,
 - ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24. lokakuuta 1995 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY² määritellyt periaatteet,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 114 artiklan 3 kohdan ja 94 artiklan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A6-0165/2005),
- A. katsoo, että Espanjan kuningaskuntaa 11. maaliskuuta 2004 vakavasti koetelleet attentaatit osoittivat, että terrorismin uhka Euroopan maaperällä tai eurooppalaisia etuja vastaan on yhä olemassa,
- B. palauttaa mieliin, että Madridin iskujen jälkeen Eurooppa-neuvosto päätti kokouksessaan 18. kesäkuuta 2004 tarkistaa terrorismin torjuntaa koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa, sillä Espanjan murhenäytelmä osoitti valitettavasti, että Euroopan unionin vuodesta 2001 soveltama, pääosin empiiriseen logiikkaan perustuva työtapana on tullut tiensä päähän ja että sen sijasta tarvitaan uutta, ennakoivaa toimintatapaa,
- C. toteaa painokkaasti, että kaikki terrorismin muodot ovat ideologisesta verhoilustaan riippumatta rikollisia ja ehdottoman tuomittavia tekoja ja että jos niitä halutaan torjua

¹ EUVL C 310, 16.12.2004, s. 36.

² EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

tehokkaasti, on määriteltävä erityisstrategia, jossa jokaiseen terroristijärjestöön puututaan erikseen,

- D. huomauttaa, että vastatoimien tehokkuus edellyttää ajantasaista lähestymistapaa terrorismiin: on otettava huomioon eri terroristijärjestöjen keskinäiset sekä terrorismin ja laaja-alaisen järjestäytyneen rikollisuuden usein hyvin läheiset kytkökset ja saatava kiireesti aikaan selkeät sopimukset transatlanttisesta tietojenvaihdosta tehokkaiden ja ihmisoikeuksia kunnioittavien yhteisten normien pohjalta,
- E. pitää ehdottoman tarpeellisena välttää terrorismin torjunnan oikeudellisten välineiden määrän lisääminen ja pyrkiä päinvastoin yhdenmukaistamaan ja yksinkertaistamaan olemassa olevia välineitä,
- F. toteaa, että harjoitetun politiikan ja saavutettujen tulosten järjestelmällinen analysointi auttaisi kartoittamaan paitsi puutteet ja käytännön toimintahäiriöt myös tehokkaiksi osoittautuneet toimet,
- G. katsoo, että kentän toimijoiden ottaminen paremmin mukaan strategian määrittelyyn auttaisi arvioimaan paremmin, millaisia toimia tulevaisuudessa tarvitaan,
- H. palauttaa mieliin, että edellä mainitussa 25. maaliskuuta 2004 antamassaan julkilausumassa Eurooppa-neuvosto vaati yksinkertaistamaan informaation ja tiedustelutietojen vaihtoa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välillä, jotta terrorismin torjunta olisi mahdollisimman tehokasta, sekä jäsenvaltioita varmistamaan, että nykyisten EU:n elinten, erityisesti Europolin ja Eurojustin käyttö on optimaalista ja systemaattista yhteistyön edistämiseksi terrorismin torjunnassa, eritoten parantamalla kaikkiin terrorismin näkökohtiin liittyvien tiedustelutietojen toimittamista Europolille,
- I. pitää tarpeellisena juurruttaa vankka luottamus jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten sekä Europolin ja Eurojustin välille, sillä sen puute on tähän asti estänyt tehokkaan tiedustelu- ja muiden tietojen vaihdon; toteaa tämän edellyttävän, että
- luodaan kolmannen pilarin asioissa sovellettavat yhteiset tietosuojastandardit, joita valvoo riippumaton yhteinen valvontaelin,
 - laaditaan poliisien käyttöön hyvien käytänteiden käsikirja, jossa selitetään yksinkertaisesti ja käytännönläheisesti poliisien vastuu ja velvollisuudet tietosuojakysymyksissä,
 - vahvistetaan rikos- ja prosessioikeuden vähimmäisstandardit,
 - annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle yleinen tuomiovalta kolmannen pilarin asioissa,
 - varmistetaan täysimittainen parlamentaarinen valvonta,
- J. toteaa, että edellä mainittu 25. maaliskuuta 2004 annettu julkilausuma on synnyttänyt kaksi aloitetta, komission (KOM(2004)0221) ja Ruotsin tasavallan¹ aloitteet, joilla molemmilla pyritään parantamaan ja yksinkertaistamaan terrorismin torjuntaan liittyvää tietojenvaihtoa,

¹ EUVL C 281, 18.11.2004, s. 5.

- K. toteaa, että rinnan mainittujen ehdotusten tavoitteen kanssa on huolehdittava siitä, että kolmannessa pilarissa otetaan käyttöön yhdenmukaistetut tietosuojan vähimmäistakuut – etenkin asianomaisten oikeus tutustua heitä koskeviin tietoihin – kunnioittaen täysin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, EU:sta tehdyn sopimuksen 6 artiklassa sekä Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen I-51 artiklassa vahvistettuja kansalaisoikeuksia sekä Haagin ohjelmassa määriteltyjä, asiaan liittyviä periaatteita,
- L. ottaa huomioon, että kaikissa terrorismin torjuntatoimissa on turvattava kansalaisten perusoikeudet,
- M. katsoo, että tiedustelu- ja muiden tietojen vaihdon ennakkoehtona on tietosuoja, jonka taso on riittävä ja vastaa ainakin ensimmäisen pilarin määräyksiä,
- N. panee merkille, että edellä mainitun 25. maaliskuuta 2004 antamansa julkilausuman 9 kohdassa Eurooppa-neuvosto ilmoitti, että "Myös Europolin ja tiedustelupalvelujen välistä suhdetta tullaan edelleen kehittämään", ja pitää tietojen keruuta ja vaihtoa terrorismin torjunnassa keskeisen tärkeänä, sillä oikeudellisten menettelyiden tai poliisitutkinnan jälkeen saadut tiedot tulevat varsin usein liian myöhään,
- O. on tietoinen eurooppalaisen rikosrekisteritietokannan perustamiseen liittyvistä väistämättömistä käytännön vaikeuksista, mutta muistuttaa painokkaasti pakottavasta tarpeesta tehdä tämän tavoitteen saavuttamisesta ehdoton prioriteetti ja asettaa sille täsmällinen ja tiukka aikataulu,
1. suosittaa Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle, että
- a) ensisijaisesti tavoitteisiin sisällytetään tarve suunnitella yhteinen ennakoiva terrorismin torjuntapolitiikka;
 - b) niin kauan kuin ei ole yhteistä unionin politiikkaa, toimitaan järjestelmällisemmin ja koordinoitusti sekä huolehditaan herkeämättä EU:n lainsäädännön välttämättömästä johdonmukaisuudesta, mikä edellyttää, että toimintaa ohjaa selkeisiin käsitteisiin perustuva todellinen poliittinen linja;
 - c) unionin toiminta keskitetään kolmeen ohjenuoraan:
 - on varmistettava, että käytössä on tarvittavat keinot ja kyky yksilöidä tarkkaan jokainen kohteista, joita vastaan toiminta suunnataan, sillä terrorismi ei ole yksi yhtenäinen ilmiö vaan sillä on monet kasvot, jotka vaihtelevat terroritekojen tyyppin, terroristijärjestöjen ja päämäärien mukaan;
 - on tehostettava terrorismi-ilmiön vastatoimia ottamalla käyttöön ajantasainen ja realistinen lähestymistapa, jossa huomioidaan eri terroristijärjestöjen keskinäiset sekä terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden usein hyvin läheiset, etenkin rahoitukselliset kytkökset;
 - on vältettävä terrorismin torjunnan oikeudellisten välineiden määrän lisääntyminen ja pyrittävä päinvastoin yhdenmukaistamaan ja yksinkertaistamaan olemassa olevia välineitä, muun muassa analysoimalla järjestelmällisesti niiden tehokkuutta sekä päättämällä

uusien sääntöjen käyttöönotosta vasta, kun on todistettu, että ne tuottavat lisäarvoa olemassa oleviin sääntöihin nähden;

- d) huolehditaan kentän toimijoiden osallistumisesta mahdollisuuksien mukaan toimien suunnitteluun, jotta heidän käytännön kokemuksensa tulisi otettua huomioon ja hyödynnettyä uusissa välineissä;
- e) laaditaan poliisien käyttöön tietojenvaihdon pääperiaatteisiin pohjautuva, kentällä toimivien lainvalvontaviranomaisten tarpeet huomioon ottava hyvien käytänteiden käsikirja, jossa heille selitetään yksinkertaisesti ja konkreettisesti toiminnan puitteet, etenkin kun on kyse tietojen välittämisestä ja hankinnasta sekä tietosuojasta;
- f) kehoitetaan kaikkia jäsenvaltioita hyväksymään tuomioistuimen toimivalta antaa ennakkoratkaisuja terrorismirikoksiin liittyvästä tietojenvaihdosta ja yhteistyöstä annetun lainsäädännön pätevyydestä ja tulkinnasta;
- g) laaditaan väline, jolla helpotetaan tiedustelutietojen välittämistä, erityisesti varhaisvaroitusjärjestelmän käyttöönoton yhteydessä;
- h) yhdenmukaistetaan nykyisen nk. kolmannen pilarin välineiden olemassa olevat säännöt henkilötietojen suojasta kokoamalla ne yhteen välineeseen, jossa taataan ensimmäisessä pilarissa määrättyä tasoa vastaava tietosuoja, noudattaen seuraavia perusperiaatteita (joihin on sisällytetty Haagin ohjelman periaatteet, jotka eivät voi jäädä pelkäksi kuolleeksi kirjaimeksi ilman, että unionin toimielinten uskottavuus kärsii):
 - kerättyjen tietojen laatu ja luotettavuus on taattava;
 - tietoja voidaan kerätä vain laillisten tehtävien suorittamiseksi;
 - yksityiselämän eri aloja koskevia tietoja sekä sellaisia yksityishenkilöitä koskevia tietoja, joita ei epäillä rikoksesta, voidaan kerätä vain ehdottoman välttämättömissä poikkeustapauksissa ja tiukkoja ehtoja noudattaen;
 - yksityishenkilöille on ilmoitettava heitä koskevien tietojen olemassaolosta, ellei merkittävää estettä ole;
 - yksityishenkilöillä on oltava oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin sekä oikaista väärät tiedot, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tutustumisoikeus saattaisi vaarantaa turvallisuuden ja yleisen järjestyksen tai kolmansien osapuolten oikeudet ja vapaudet taikka haitata tutkintaa;
 - yksityishenkilöt on suojattava tietojen väärinkäytöltä;
 - tietojen eheys ja luottamuksellisuus on taattava;
 - tietojen välittämisessä on noudatettava yleisiä normeja, joiden mukaan tietolähteet suojataan ja tiedon luottamuksellisuus varmistetaan kaikissa tietojenvaihdon vaiheissa ja tietojenvaihdon jälkeen;
 - tietosuojasääntöjen noudattamisen valvonta on varmistettava, erityisesti valvontaviranomaisen välityksellä;

– jokaisella on oikeus laillisen oikeustilan palauttamiseen ja korvaukseen, ellei periaatteita ole noudatettu;

- i) asetetaan todelliseksi prioriteetiksi Euroopassa langetetut rikosoikeudelliset tuomiot ja oikeudenmenetykset sisältävän toimivan rekisterin (eurooppalaisen rikosrekisterin) nopea perustaminen ja vakavien rikosten tunnusmerkistön yhtenäistäminen, sillä päivittäin saadaan näyttöä siitä, miten ehdottoman välttämättömiä ne ovat terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa;
- j) jatketaan päättäväisesti myös kiistanalaisten ja mutkikkaiden asioiden ajamista sekä asetetaan välineiden suunnittelulle ja niiden täytäntöönpanolle täsmällinen ja tiukka aikataulu aina, kun ne merkitsevät todellista edistystä terrorismin torjunnassa (kuten eurooppalainen rikosrekisteritietokanta);
- k) annetaan Euroopan parlamentille tiedoksi määräajat, jotka on asetettu pankkitilien rekisteröinnin mahdollistavien oikeudellisten välineiden laatimiselle ja toimille, joilla oikeushenkilöiden toiminnan avoimuutta lisätään;

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle sekä tiedoksi komissiolle.